

שבת דף לד

משנה.

שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה: עשרתם, ערבתם? הדליקו את הנר. ספק חשכה ספק אינו חשכה - אין מעשרין את הודאי, ואין מטבילין את הכלים, ואין מדליקין את הנרות. אבל מעשרין את הדמאי, ומעריבין וטומנין את החמין.

שאלה: מנא הני מילי?

תשובה: אמר רבי יהושע בן לוי: אמר קרא (איוב ה) **וַיַּעַת כִּי שָׁזַם אֶהְיֶה וּפְקַדַת טָק וְזָא תַחַטָּא.**

הוספת פרט הקשורה להלכה במשנה: אמר רבה בר רב הונא: אף על גב דאמור רבנן שלשה דברים צריך אדם לומר וכו', צריך למימרניהו בניחותא, כי היכי דליקבלינהו מיניה. אמר רב אשי: אנא לא שמיע לי הא דרבה בר רב הונא, וקיימתי מסברא

קושי: הא גופא קשיא; אמרת **שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה**, עם חשכה אין, ספק חשכה ספק אינו חשכה - לא.

והדר תני: **ספק חשכה ספק אינו חשכה מערב!**

תירוץ: אמר רבי אבא אמר רב חייא בר אשי אמר רב: לא קשיא, כאן - בעירובי תחומין, כאן - בעירובי חצרות.

הלכה בקשר לעירוב ובין השמשות: ואמר רבא: אמרו לו שנים צא וערב עלינו. לאחד עירב עליו מבעוד יום, ולאחד עירב עליו בין השמשות. זה שעירב עליו מבעוד יום - נאכל עירובו בין השמשות, וזה שעירב עליו בין השמשות - נאכל עירובו משחשכה, שניהם קנו עירוב.

קושי: מה נפשך, אי בין השמשות יממא הוא - בתרא ליקני, קמא לא ליקני! ואי בין השמשות ליליא הוא, קמא ליקני, בתרא לא ליקני!

תירוץ: בין השמשות ספקא הוא, וספקא דרבנן לקולא.

הסבר להטמנה בדבר שאינו מוסיף הבל: [אמר] רבא: מפני מה אמרו: אין טומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחשכה - גזרה שמא ירתח.

קושי: אמר ליה אביי: אי הכי, בין השמשות נמי ניגזר!

תירוץ: אמר ליה: סתם קדירות רותחות הן.

הסבר להטמנה בדבר שמוסיף הבל ואמר רבא מפני מה אמרו אין טומנין בדבר המוסיף הבל ואפילו מבעוד יום - גזירה שמא יטמין ברמץ שיש בה גחלת.

קושי: אמר ליה אביי: ויטמין!

תירוץ: גזירה שמא יחתה בגחלים.

תנו רבנן:

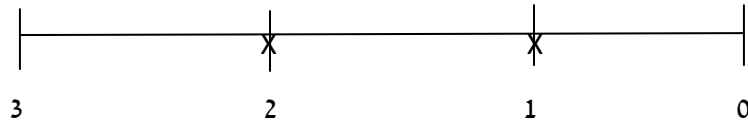
בין השמשות ספק מן היום ומן הלילה, ספק כולו מן היום, ספק כולו מן הלילה - מטילין אותו לחומר שני ימים.

רבי יהודה	משתשקע החמה כל זמן שפני מזרח מאדימין, הכסיף התחתון ולא הכסיף העליון - בין השמשות, הכסיף העליון והשוה לתחתון - זהו לילה
רבי נחמיה	כדי שיהלך אדם משתשקע החמה חצי מיל
רבי יוסי	בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא, ואי אפשר לעמוד עליו.

שאלה: אמר מר: **מטילין אותו לחומר שני ימים**, למאי הלכתא?
תשובה: אמר רב הונא בריה דרב יהושע: לענין טומאה, כדתנן: **ראה שני ימים בין השמשות - ספק לטומאה ולקרבן, ראה יום אחד בין השמשות - ספק לטומאה.**

רקע - זב

ראייה אחת – כמו בעל קרי – טובל וטהור באותו ערב.
2 ראיות – אם היו בימים רצופים – מחכה 7 ימים נקיים ובסוף טובל – אין קרבן
2 ראיות – אם היו שלא בימים רצופים – כל יום נידון לעצמו – כבעל קרי
3 ראיות – מחכה 7 ימים נקיים ובסוף טובל ומביא קרבן

קושי: הא גופה קשיא; אמרת: **איזהו בין השמשות - משתשקע החמה, כל זמן שפני מזרח מאדימין. הא הכסיף התחתון ולא הכסיף העליון - לילה הוא.**
והדר תנא: **הכסיף התחתון ולא הכסיף העליון - בין השמשות!**

תירוץ 1: אמר רבה אמר רב יהודה אמר שמואל: כרוך ותני, **איזהו בין השמשות - משתשקע החמה כל זמן שפני מזרח מאדימין, והכסיף התחתון ולא הכסיף העליון - נמי בין השמשות, הכסיף העליון והשוה לתחתון - לילה.**

תירוץ 2: ורב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל: הכי קתני: **משתשקע החמה כל זמן שפני מזרח מאדימין - יום, הכסיף התחתון ולא הכסיף העליון - בין השמשות, הכסיף העליון והשוה לתחתון - לילה. כל אחד לשיטתו:** ואזדו לטעמייהו, דאיתמר: שיעור בין השמשות בכמה?
אמר רבה אמר רב יהודה אמר שמואל: שלשה חלקי מיל. מאי שלשה חלקי מיל? אילימא תלתא פלגי מילא - נימא מיל ומחצה! אלא תלתא תילתי מילא - נימא מיל! אלא: תלתא ריבעי מילא.
ורב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל: שני חלקי מיל. מאי שני חלקי מיל? אילימא תרי פלגי מילא - לימא מיל! ואלא תרי רבעי מילא - לימא חצי מיל! אלא: תרי תילתי מיל.
שאלה על שתי השיטות: מאי בינייהו?
תשובה: איכא בינייהו פלגא דדנקא.